

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом
прот. №1 від 18 вересня 2023 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС

II семестр 2023-2024 навчального року

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня програма: - економіка підприємства (ЕП)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Лектор: Обруч Ганна Володимирівна

Контакти: obrych_gv@kart.edu.ua, a_obrych@ukr.net

Години прийому та консультацій: згідно розкладу

МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС

Команда викладачів:

Лектор: Обруч Ганна Володимирівна

Контакти: obruch_gv@kart.edu.ua, a_obruch@ukr.net

Години прийому та консультацій: згідно розкладу

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується всебічним розширенням і поглибленням міжнародних економічних відносин у виробничій, торговельній і фінансово-інвестиційній сферах. Під впливом процесів транснаціоналізації відбувається якісна трансформація світогосподарської структури з переходом до глобальної акумуляції та перерозподілу ресурсів. Зростаюча значущість транснаціональних корпорацій як суб'єктів світової економіки, трансформація їхніх стратегічних мотивацій та практичних дій набувають все виразнішого глобального характеру та вчиняють тиск на інтереси практично всіх країн і регіонів світу.

Ведення транснаціонального міжнародного бізнесу має значні відмінності в порівнянні з веденням бізнесу в рамках країни. Велике значення для успішної діяльності фірми набувають речі, про які національним компаніям не доводиться навіть думати. У зв'язку з посилення процесів інтернаціоналізації бізнесу стає очевидним необхідність ретельного вивчення особливостей ведення і управління міжнародним бізнесом.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність до креативного та критичного мислення.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань.

Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- і макрорівні та виокремлювати характерні ознаки і тенденції розвитку світового господарства.

Здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища розвитку світового господарства на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств, організацій та установ.

Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах у межах спеціальності.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавлять сучасні механізми організації міжнародного бізнесу, ви хочете ознайомитися з особливостями організації та ефективного розвитку транснаціональних корпорацій, основами бізнес-планування, аналізу діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, особливостями формування та реалізації стратегій розвитку міжнародних корпорацій, розроблення технологічної та маркетингової політики їх зростання, оцінювання бізнес-ризиків та механізмами їх мінімізації, тоді вам просто обов'язково варто йти на цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях мікро- та макроекономіки і міжнародної економіки.

Перша частина курсу присвячена вивченню теоретичних основ міжнародного бізнесу, організаційним і правовим аспектам розвитку суб'єктів міжнародного бізнесу, регуляторним інститутам та механізмам функціонування глобальних ринків.

Друга частина курсу присвячена освоєнню практичних основ досягнення конкурентного лідерства міжнародними компаніями, організації та планування міжнародного бізнесу, технологічної та маркетингової політики міжнародних корпорацій, управління ризиками, а також особливостей етики та відповідальності в бізнесі.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто – у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам системні знання і розуміння концептуальних основ організації міжнародного бізнесу, способів та методів організації і ефективного розвитку міжнародних корпорацій, вмінь та навичок щодо обґрунтування та вибору ефективних форм організації міжнародного бізнесу, проведення бізнес-планування та оцінювання підприємницьких ризиків.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття кожного тижня. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки індивідуального завдання, що охоплює декілька найбільш важливих тем.

Теми курсу

Практичні заняття курсу передбачають розв’язання типових професійних ситуаційних задач з дисципліни.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати підчас підготовки для обговорення в аудиторії.

Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаете!

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекція 1. Розвиток міжнародного бізнесу в умовах глобалізації	2	ПР-1. Участь України в процесах міжнародної економічної інтеграції
2	2	Лекція 2. Теоретичні основи розвитку міжнародного бізнесу	2	ПР-2. Сучасні концепції розвитку міжнародного бізнесу
3	2	Лекція 3. Організаційні аспекти розвитку міжнародного бізнесу	2	ПР-3. Недоліки та переваги організаційно-правових форм організації міжнародного бізнесу
4	2	Лекція 4. Траснаціональні корпорації як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу	2	ПР-4. Конкурентні переваги траснаціональних корпорацій на глобальному ринку
5	2	Лекція 5. Правові аспекти розвитку міжнародного бізнесу	2	ПР-5. Оцінювання сприятливості інституційного середовища для розвитку суб’єктів міжнародного бізнесу в Україні
6	2	Лекція 6. Регуляторні інститути міжнародного бізнесу	2	ПР-6. Недоліки сучасної системи наднаціонального регулювання міжнародних економічних відносин
7	2	Лекція 7. Механізми функціонування глобальних ринків	2	ПР-7. Глобальний ринок капіталів та його сегменти. Тенденції інвестування в глобальній економіці.
8	2	Лекція 8. Конкурентне лідерство міжнародних компаній	2	ПР-8. Оцінювання рівня інтенсивності конкуренції та особливості визначення конкурентної стратегії розвитку суб’єктів

				міжнародного бізнесу в конкретних умовах функціонування
9	2	Лекція 9. Інтернаціоналізація малого та середнього бізнесу	2	ПР-9. Моделі виходу суб'єктів малого та середнього бізнесу України на міжнародний ринок
10	2	Лекція 10. Бізнес-планування в міжнародному бізнесі	2	ПР-10. Дослідження процесів розроблення і реалізації стратегічних планів транснаціональних корпорацій
11	2	Лекція 11. Організація міжнародного бізнесу	2	ПР-11. Оцінка ефективності діяльності підприємства на зовнішніх ринках
12	2	Лекція 12. Підприємницька етика та відповідальність у міжнародному бізнесі	2	ПР-12. Форми та особливості ділового спілкування в міжнародній підприємницькій діяльності
13	2	Лекція 13. Технологічна політика міжнародних корпорацій	2	ПР-13. Характеристика міжнародного ринку технологій. Форми трансферу технологічних рішень
14	2	Лекція 14. Маркетингова політика міжнародних корпорацій	2	ПР-14. Стратегії позиціонування компанії на міжнародному ринку.
15	2	Лекція 15. Управління ризиками в міжнародному бізнесі	2	ПР-15. Методи оцінювання підприємницьких ризиків та вибір механізмів їх мінімізації
	2	Іспит		

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту/заліку) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) для іспитів, курсових робіт/проектів або зараховано/незараховано для заліків) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за національною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується в якості індивідуальних завдань написання реферативної роботи за індивідуальними завданнями, що охоплює декілька найбільш важливих тем. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **30 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 20 до 30 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50 % на перший модульний контроль і 100 % на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Практичні заняття:

- Оцінюються за результатами відвідування студентом занять та ступенем залученості. Ступінь залученості визначається участю у дискусіях та обговореннях під час занять. Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування інструментарію управління ланцюгами постачань. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 30 балів.**

Модульне тестування:

- Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання. **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

Студент отримує іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає підсумковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на іспиті, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Програмні результати навчання

Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань в сфері економіки підприємства та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків в світовому господарстві.

Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Команда викладачів:

Обруч Ганна Володимирівна (<http://kart.edu.ua/staff/obru-ch-gv>) – лектор з економіки і організації інноваційної діяльності в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» – в УкрДУЗТ у 2017 році.

Напрямки наукової діяльності: забезпечення збалансованого розвитку підприємств залізничного транспорту, інноваційний розвиток і конкурентоспроможність підприємств промисловості та транспорту.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

ДОДАТОК 1

**ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС»**

1. Надайте визначення поняттю «міжнародний бізнес».
2. Охарактеризуйте об'єкти та суб'єкти міжнародного бізнесу.
3. Назвіть основні риси міжнародного бізнесу.
4. Назвіть найважливішу особливість міжнародного бізнесу.
5. Періодизація історичного розвитку міжнародного бізнесу.
6. Особливості міжнародного бізнесу в умовах глобалізації.

7. Перерахуйте рушійні та гальмуючі фактори глобалізації в аспекті розвитку міжнародного бізнесу.
8. Природа стратегічних змін та концепції управління ними в міжнародних бізнес-компаніях.
9. Обґрунтуйте взаємозв'язок між появою концепції міжнародного бізнесу і транснаціоналізацією економічного розвитку.
10. Стратегічні пріоритети міжнародного бізнесу.
11. Процес стратегічних змін у міжнародному бізнесі.
12. Охарактеризуйте бізнес-інтереси бізнес-корпорацій.
13. Кризові ситуації в міжнародному бізнесі та механізми їх попередження.
14. Ролі учасників стратегічних змін у міжнародній бізнес-компанії.
15. Міжнародна комерційна діяльність на ринках капіталу.
16. Інтеграційні трансформації організаційних форм у міжнародному бізнесі.
17. Надайте визначення поняттю «спільне підприємство». Які специфічні ознаки має спільне підприємство?
18. Охарактеризуйте основні етапи розвитку спільних підприємств.
19. Надайте характеристику франчайзинговій формі організації бізнесу.
20. Сутність аутсорсингових операцій в міжнародному бізнесі.
21. Надайте основну інформацію про діяльність транснаціональних корпорацій.
22. Характеристика розвитку транснаціональних корпорацій у сучасному світі
23. Як транснаціональні корпорації впливають на економіку країни?
24. Які особливості в управлінні транснаціональними корпораціями?
25. Як проходять планування та прийняття управлінських рішень у транснаціональних корпораціях?
26. Організаційна культура міжнародних корпорацій.
27. Особливості управління персоналом, керівництва, комунікацій та контролю у транснаціональних корпораціях.
28. Діяльність транснаціональних корпорацій в Україні.
29. Надайте визначення «експортній стратегії» і назвіть її основні елементи.
30. Класифікація експортної стратегії. Надайте повну характеристику одній зі типів експортних стратегій.